

Наталія Шевчук

доктор філософії (PhD) з обліку і оподаткування,
викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування імені С. Юрія
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський

Марія Білик

студентка гр. Ф-41б,
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський

ВПЛИВ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ НА ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

В сучасному світі, де вимоги до корпоративної відповідальності й сталого розвитку стають все більш насущними, інтегрована звітність виступає ключовим інструментом відображення впливу підприємства на соціальний капітал. Спостереження за тенденціями розвитку бізнес-середовища свідчить про те, що не лише фінансові результати, але й взаємодія з різними зацікавленими сторонами стають вирішальними факторами для сталого успіху підприємств.

Соціолог і філософ П'єр Бурдьє розглядає соціальний капітал, як сукупність реальних або потенційних ресурсів, пов'язаних з володінням стійкою мережею (durable networks) більш-менш інституціоналізованих відносин взаємного знайомства і визнання – іншими словами, з членством в групі [1].

Social Value UK професійна організація з управління соціальною цінністю та наслідками пояснює, що соціальна цінність – це вартість, яку люди приділяють змінам, які вони переживають у своєму житті. Частина, але не вся ця вартість враховується у ринкових цінах [4].

Управлінці вже давно усвідомили користь від якісних відносин між внутрішніми стейкхолдерами, так і, між підприємством та його зовнішніми стейкхолдерами. Однак, підприємствам необхідно, так вести управління бізнесом, щоб збалансувати власні вигоди із вигодами для суспільства. Адже, соціальна політика підприємства – це не тільки витрати, а сукупність інструментів, що мають забезпечити основи стійкого розвитку та сприяти підвищенню ефективності економічної діяльності, формуванню соціального капіталу за рахунок: соціальних мереж шляхом комунікації між суспільством та бізнесом.

Водночас, користувачів звітності все більше цікавить інформація про фінансові результати в соціальних, в економічних показниках й процес створення власної вартості в короткостроковому, середньостроковому і довгостроковому періодах [2]. Відображення соціального капіталу у звітності дозволяє підприємствам продемонструвати свою соціальну відповідальність та внесок у розвиток громадськості. Створення позитивних відносин із

співробітниками, громадами та іншими зацікавленими сторонами сприяє підвищенню репутації та стійкості підприємства в довгостроковій перспективі.

Інтегрована звітність, що включає в себе не лише фінансові показники, але й соціальні та екологічні аспекти, відображає розширений погляд на діяльність підприємства. Однією з ключових причин включення соціального капіталу в інтегровану звітність є розпізнання того, що підприємство взаємодіє не лише з фінансовими, але й з соціальними стейкхолдерами, такими як співробітники, клієнти, громади та інші зацікавлені сторони.

Соціальний капітал включає в себе не лише позитивні аспекти, але й ризики, що пов'язані з негативним впливом на громадські відносини та репутацію підприємства. Включення цих аспектів у звітність допомагає підприємству ефективно управляти ризиками та вчасно реагувати на потенційні виклики.

Інформація в звітності про соціальний капітал сприяє впровадженню принципів сталого розвитку у стратегії підприємства. Відображення соціальних ініціатив та взаємодії з громадами допомагає підтримувати баланс між економічними, соціальними та екологічними аспектами бізнесу.

Інтеграція соціального капіталу у звітність допомагає привертати та утримувати талановитих співробітників, які дедалі більше приділяють увагу соціально-відповідальним підприємствам.

Включення соціального капіталу в інтегровану звітність підвищує рівень прозорості та відкритості підприємства перед різними стейкхолдерами, що сприяє збільшенню довіри та підтримки.

Процес підготовки інформаційного наповнення розділу «соціальний капітал» у інтегрованої звітності досить трудомісткий, передбачає необхідність вивчення, аналізу та систематизації низки специфічних результативних показників, які відображають взаємодією підприємства з різними соціальними стейкхолдерами: у галузі організації праці, у забезпеченні гідної праці, прав людини, відповідальності за якість, комунікації із соціумом, дотриманні сталого розвитку. Фінансові та нефінансові показники соціального капіталу інформують щодо:

- форми і структури мереж комунікацій підприємства, їх якість з точки зору довіри та взаємності, спільні норми та цінності;
- усі отримані зиски підприємством завдяки соціальним інвестиціям;
- рентабельність інвестицій інвестора, якій здійснив ці інвестиції.

Для визначення показників інтегрованої звітності, при оцінці соціального капіталу використовують наступні методи визначення показників: витратний, результативний, структурний, ефективності.

Витратний метод визначення показника полягає у підсумуванні усіх витрат пов'язаних із соціальними заходами та (суми доплат за шкідливі умови праці, обсяг витрат на соціальну інфраструктуру, обсяг додаткових стипендій для працівників, що навчаються, обсяг витрат на охорону праці та безпеку виробництва, обсяг витрат на соціальне страхування і медичні огляди, витрати на соціальні інвестиції і спонсорство і т. д.).

Результативний метод визначення соціальних показників підлягає у визначенні вигоди від проведених соціальних заходів для:

- підприємства прями вигоди (репутаційні вигоди) та непрямі вигоди (зниження оподаткування, дохід від покращення комунікацій зі стейкхолдерами);

- суспільства кількість і якість культурних та соціально-побутових умов (рівень забезпеченості житлом, забезпеченість харчуванням, забезпеченість місцями в дитячих садках, забезпеченість місцями в будинках відпочинку, оплата проїзду до місця роботи, оплата обідів, оплата лікарняних листів, матеріальна допомога, доплата до пенсій тощо).

Структурне визначення показників надає можливість надати оцінку змінам структури капіталу, показати їх у динаміці (коефіцієнт плинності кадрів, частка працевлаштованих молодих спеціалістів в середньообліковій чисельності працюючих; темп приросту кількості робочих місць, частка соціальних інвестицій у сумарному обсязі продажів).

Показники ефективності показують ефективність управління та якість здійснених витрат за співвідношенням доходу до витрат.

З іншого боку, інтегрована звітність має значущий вплив на розвиток самого соціального капіталу підприємства, створюючи механізми взаємодії зі стейкхолдерами та вдосконалюючи соціальну відповідальність підприємства. Формування інтегрованої звітності вимагає докладної інформації щодо соціальних ініціатив та взаємодії зі стейкхолдерами. А це:

- створює відкритий та прозорий контекст для спілкування з громадськістю, співробітниками та іншими зацікавленими сторонами, сприяючи розвитку довіри та взаєморозуміння.

- допомагає підприємствам чітко визначити свої соціальні цілі та рівень відповідальності перед різними стейкхолдерами. Що може включати стратегії з покращення умов праці, екологічної сталості та соціальної відповідальності.

- стимулює залучення стейкхолдерів до процесу визначення ключових аспектів соціального капіталу та визначення пріоритетів для підприємства. Це може включати діалог із співробітниками, клієнтами, постачальниками та громадами.

- сприяє розвитку міжсекторальної взаємодії, коли підприємство співпрацює з громадськими організаціями, урядом та іншими партнерами для досягнення соціальних цілей.

- позитивно впливає на репутацію та бренд підприємства, створюючи позитивний імідж як соціально відповідального та сталого бізнесу.

- сприяє формуванню довгострокових відносин із співробітниками, клієнтами та іншими стейкхолдерами, що в свою чергу позитивно впливає на соціальний капітал.

Так, інтегрована звітність стає інструментом, який допомагає підприємствам враховувати соціальний капітал у стратегічному плануванні, сприяючи розвитку сталого та відповідального бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Бурдьє П. Формы капитала. URL: <https://gtmarket.ru/library/articles/2601>
2. Шевчук Н. С. Інтегрована звітність: поняття та економічна сутність. *Економіка АПК*. 2018. № 12. С. 95–102.
3. Prodanchuk M., Bezdushna J., Mykhalkiv A., Shevchuk N., Popova O. Development of integrated reporting in ensuring a balanced system of management system indicators. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. No 6 (47). pp. 111–123.
4. Social Value UK. URL: <http://socialvalueuk.org/what-is-social-value/the-principles-of-social-value/>